

Za sépií, rytíři a krásnými výhledy na hrad Klenová

GPS souřadnice: 49.3327024, 13.2278879

Praktické informace

Obtížnost: Lehká trasa pro děti od 5 let. Jste v Pošumaví, takže se několika kopečkům nevyhnete :). Kočárky a kola proto dnes nechte doma. Pejskům se výlet líbit bude, jen do galerie je nepustí.

Vzdálenost od Prahy a jak se tam dostat: Z Prahy se do Klenové dostanete za hodinu a půl. Po D5 jedete směr na Plzeň a pak směr Přeštice→Klatovy→Klenová. Je to 140 km.

www.idos.cz

Turistická mapa: Odkaz na mapy.cz

Parkování: Pod hradem u sýpky je parkoviště zdarma.

Hrad Klenová (www.gkk.cz)

Otvírací doba:

duben, říjen / úterý–neděle: 10.00–12.00, 12.30–16.00

květen, červen, září / úterý–neděle: 9.00–12.00, 12.30–17.00

červenec, srpen / pondělí–neděle: 9.00–12.00, 12.30–18.00

Vstupné plné: 100 Kč (platí i pro jednu návštěvu Galerie U Bílého jednorožce)

Vstupné zlevněné: 50 Kč (platí i pro jednu návštěvu Galerie U Bílého jednorožce)

Vstupné zahrnuje prohlídku hradu, stálé expozice v přízemí zámku a dočasných výstav (zámek, sýpka, exteriéry hradu). Prohlídky s průvodcem trvají přibližně 40 minut (poslední vstupenky je možno zakoupit 45 minut před koncem návštěvní doby) a jsou v češtině.

WC: Na hradě.

Možnost občerstvení: Na hradě.

Nejbližší další výlet od agentury Velká dobrodružství: Horažďovice, Klatovy, Velhartice, Sušice, Kašperk, Rábí.

Trasu pro vás prošla: Lucie Nachtigallová.

Trasu testovala: Tereška L. s babičkou a dědečkem z Klatov.

Postřehy dětí:

Terinka (8 let): „Líbilo se mi, že jsem mohla na sochy sahat. Sedla jsem si na býka a pak jsem viděla rytíře na hradě. Byla tam i velká židle. Kopeček mi nevalil.“

Popis výletu - Legenda pro rodiče

Milí cestovatelé,

zveme vás na jeden z nejkrásnějších hradů, který kdysi patřil mezi hraniční pevnosti střežící obchodní stezku od Klatov přes Šumavu do Bavor. Středověký hrad, ale také zámek Klenová je nejen pěkný na pohled, má i jeden zajímavý unikát: Je totiž zároveň galerií pod širým nebem. Na jeho hradbách potkáte řadu zajímavých uměleckých děl a každou chvíli se zde koná nějaká výstava.

Narodil se tu významný šlechtic Kryštof Harant z Polžic a Bezdrůžic. Což ovšem asi není důvod, proč jeho stěny skrývají strašidelné příběhy. Z hradu se nabízejí jedinečné výhledy na centrální Šumavu, oblíbili si ho i filmaři. Natáčel se zde seriál *Policie Modrava* a my tu půjdeme i ve stopách vojína Kouby z filmu *Copak je to za vojáka*.

Tento výlet vznikl s velkou pomocí Galerie Klatovy / Klenová, která si ho pro vás objednala. Díky tomu je ZDARMA! :)

Dopis dětem

Ahoj, kluci a holky,

zveme vás na krásný hrad, který střeží mnohá tajemství a ještě krásnější přírodu Pošumaví. Na trase budeme kromě „našich“ tajenkových předmětů a písmenek hledat i kentaura a býka. Cestou také potkáte sépii, obří židli, ale i rytíře. Jak je to možné? Dozvíte se!

Stejně jako k našim ostatním výletům jste i k tomuto dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Pokud půjdete správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst správné texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny dnešní úkoly.

Umíte-li už psát, doplňte podle uhodnutých slov tajenku a pečlivě ji uschovejte. Pokud ji po vyluštění přinesete do pokladny pod hradem, dostanete za ni malou odměnu.

Mapa výletu

Doplňovačka

Jdeme na to:

Zaparkujte na parkovišti pod hradem, dobře si utáhněte tkaničky a jděte zatahat býka za roh. Je nám jasné, že právě tohle vás teď zajímá ze všeho nejvíc! :)

Ne tu živou krávu, co se pase o kus dál... Roh sochy býka před budovou sýpky. :)

Realistickou plastiku v podživotní velikosti vytvořil Vincenc Vingler. Což byl sochař, která se na zvířátka doslova specializoval. Mladý býček má skloněnou hlavu, vztyčený ocas a pohled upřený vpřed kamsi na imaginární muletu – pomyslný červený hadr v rukou pomyslného toreadora. My si ale myslíme, že spíš kouká po nějaké té malině ke smlsnutí. Nebo sedmikrásce. Co myslíte vy? Bronzový býček se původně chystal nabrat někoho na rohy ve svahu před hradem Klenová, ale spíš si tam pohazovali s ním. Kdo? Vojáci z blízkých janovických kasáren. Cestou ze zámecké restaurace sochu několikrát svalili ze svahu. Proč? Hádejte. Protože to byli vo.....! (Doplňte jen v duchu, abyste nemluvili sprostě.) Proto byl býček po roce 1989 přenesen na současné místo před sýpkou, kde se stal oblíbenou atrakcí, na níž se fotografují turisté. Vy u sochy objevíte odpověď na první dnešní otázku.

Najděte na cedulce u sochy letopočet.

1. Opište první číslovku.

Od býčka se nyní vydejte směrem za sýpku, kde už vidíte na obzoru zvláštního tvora. Copak to asi je? Poznáte ho někdo?

Bronzovou sochu nazvanou **Sépie** vytvořil český sochař a malíř Jaroslav Róna. Vy se díváte na odlitek z roku 2000. Druhý je na Chebském hradě (i tam mimochodem vede jeden z našich výletů s tajenkou).

Děti, víte, jak vypadá opravdová sépie? Běžně žije v teplých vodách kolem celého pobřeží Evropy, často ji můžete vidět na trzích u moře. Je-li sépie v klidu, jejích deseti ramen se nikdy nedopočítáme. Má totiž osm ramen krátkých a dobře viditelných a dvě mnohonásobně delší a velmi pružná. Ta by měla být vidět nejlépe, jenže nejsou. Sépie si je zastrkuje do zvláštních kapes.

Jako všichni hlavonožci je i sépie dravec. Loví ryby, měkkýše, koryše a jiné mořské živočichy. Zmocňuje se jich pomocí přísavek a usmrcuje kousnutím silnými rohovitými čelistmi, které tvarem připomínají papouščí zobák. Má mnoho přirozených nepřátel. Člověk ji loví pro chutné maso a také pro sépiovou kost. Co to je? Původně vápenitá schránka hlavonožce, cosi jako ulita. Jak se ale sépie po staletí vyvíjela, svou schránku přerostla, takže se z ní nakonec stal její vnitřní orgán. To je, co! Jako byste byli hlemýždi, co mají najednou ze svého zakrouceného domečku třeba pánev. Lidé tuhle zvláštní kostičku potřebují zejména pro své ptáčky, nejčastěji papoušky. Jejím ozobáváním si doplňují vápník.

Sépie dorůstá délky asi 50 cm. Neplést s chobotnicí, která je mnohem větší. Údajně největší chobotnice byla spatřena na Maledivách během druhé světové války a byla dlouhá asi 50 metrů.

Od sépie můžeme vidět vesnice v blízkém okolí Klenové, týnecký kostel, rybník Kusmouk a město Klatovy s dominantou Černé věže. Také od ní vidíte pěšinu ke krásné **kapli svatého Felixe**.

Tak se po ní vydáme. (Kdyby bylo hodně sněhu nebo mokrá tráva, vraťte se k sýpce a ke kapličce dojděte alejí, která vede z parkoviště, ať si nezmáčíte botky.)

Znáte někoho, kdo se jmenuje Felix? My dva. Jednoho z reklamy na kočičí papáníčko, druhého od Dády. Znáte Dádu? A její žízalu Jůlii? Asi už ne... Ovšem rodiče určitě! Spíš si asi pamatujete Michala z *Kouzelné školky*, že? Autorka tohoto textu pamatuje dokonce ještě Štěpánku a čertíka Bertíka. Tenkrát ale televize vysílala jen černobíle, takže dodnes netuší, jestli nebyl Bertík třeba zelený nebo fialový. :)

Také byste se chtěli jmenovat Felix? Jak zní asi odvozené ženské jméno...? Je to Felicie.

Mužské křestní jméno Felix pochází z latiny. Překládá se z latinského slova „felice“ jako „šťastný“, „šťastný člověk“ nebo „šťastlivec“. Podle statistik u nás žije 333 Felixů. Jestli jsou šťastní, statistika neuvádí.

Víte, co znamená vaše křestní jméno? A kdy máte svátek? Kdo to ví, může jako první odpovědět na naši další otázku.

Novogotickou kapli na návrší pod hradem a zámek Klenová, kde se dříve nacházel předsunutý hrádek, nechala vystavět manželka jednoho z majitelů hradu – Felixe z Heintscheln, rytíře z Heinegg. Ale až po jeho smrti, na památku.

Rytíř prováděl na hradě různé drobné úpravy a v podhradí vybudoval vilu Paula.

Kapli si prohlédněte a obejděte ji dokola. Hned za ní najdete *Lípu svobody*. Tipněte si, kolik je jí roků. A nebojte se, když jí přidáte pár let navíc, na rozdíl od dam středního věku se neurazí ani nerozpláče. Porovnejte svůj tip s tím správným, který je uvedený na cedulce. Kdo byl nejbližší? Kdo se trefil?

2. Opište první slovo třetího řádku.

Od kaple scházíme alejí k silnici, po které se vracíme k bronzovému býčkovi.

Poznáte stromy okolo?

My z jejich plodů na podzim vyrábíme zvířátka, pajduláčky a tak. Občas se kromě hnědosněhuláka pokusíme i o srnku. Když se ale špatně vyměří délka sirek na nožičky, máme místo srnečky „kulhavku“. Což nám pak mnohdy spustí naštvanou slintavku. :)

Potom dáme srnky i hnědosněhuláky k svačině vepříkům nebo divočákům. Podle toho, které prase je zrovna bližší. Také se tak bavíte?

Jírovec maďal je statný a pohledný strom (vysoký asi 20 až 25 metrů) s velmi hustou pravidelnou a klenutou korunou. Kmen starých stromů je rovný a mohutný. Původně jírovec rostl pouze v horských lesích Balkánského poloostrova, již dlouho je však pěstován v celé Evropě jako parkový a okrasný strom. Kaštanem se původně léčili dýchaviční koně. Dnes se používá hlavně zevně proti revmatismu, ischiasu a zánětu sedacího nervu. Dále se používá ke zlepšení krevního oběhu, při křečových žilách, proti tromboze. Plody jsou častým krmivem volně žijících zvířat.

Zdalo by se, že vás nyní už vezmeme přímo k hradu... Ale nevezmeme. :)

V pokladně u parkoviště si zakupte vstupenku (luštit budeme i v areálu hradu), ale hned první pěšinkou za domkem odbočte doprava. Půjdeme z mírného kopečka a cestou budeme potkávat různá díla moderního umění.

Nás hlavně zaujal žulový kámen napravo. Vypadá, jako by se omylem odkutálel někomu z hradních obyvatel. Co myslíte vy? :)

Kdo první najde pahýl stromu se třemi tvářemi jakýchsi balonkových duchů?

Zkuste se zatvářit přesně stejně. Na koho zbyl kakabus dole? :)

Pěšinka nás vede po vrstevnici pod hradem až k soše Kentaura. Nám trochu připomínal slona. Co vám?

Kentaur je bytost původem z řecké mytologie – napůl kůň, napůl člověk.

Věděli byste, jak se jmenuje bájná bytost, co je napůl lev a napůl žena? Začíná na s.....

3. Jak se jmenuje materiál, ze kterého je socha vysekána?

Pěšinka začne stoupat a u plotu nad pastvinou se rozdělí. Napravo směrem k ovečkám půjdeme, až si prohlédneme galerii. Nyní tedy stoupáme ještě chvilku směrem doleva k hradu.

Na louce napravo vidíme sochu s názvem Vykopávky (autor Ivan Tlustý) Takhle zezadu vypadá trochu jako zajíček, že?

Už jsme téměř na vrcholu a blížíme se k dalšímu uměleckému dílu. Co myslíte, že to je?

Jmenuje se *Oharek ve tmě*. K jeho vzniku autora podnítil materiál – staré potrubí určené do šrotu –, k němuž se téměř zdarma dostal. Z rovných i „zatáčkových“ trubek o průměru 13 cm začal svařováním promotávat takřka libovolné propletence. Václav Fiala jich vytvořil celou řadu – menších i velkých. Díky jasně barevnému nátěru (tenhle oharek je červený, další oranžový a žlutý) připomínají „kresbu“ ohořelou větvičkou ve tmě. Jako když si v noci vezmete z táboráku klacík s rozžhaveným koncem a máváte jím různě ve vzduchu. (Což ale doporučujeme dělat jen v přítomnosti bdělých

dospělých nebo hasičů. A určitě na podobnou světelnou tvorbu zapomeňte s nabodnutým buřtem. Mohl by odletět, což je plýtvání potravinami.)

Socha je umístěna náramně chytře. Pohlédnete do brány... A skoro vás doslova praští do očí. (Ještěže není oharek opravdu žhavý!) Je to první signál, že se za hradbami středověkého hradu skrývá muzeum moderního umění. Děti sochu považují za prolézačku a rády si na ní hrají.

Nyní zvedněte hlavu. Kdo vidí přerostlou židli? Kdopak ji sem asi dal? Možná nějaký obr z šumavských hor... Autorkou objektu je Magdalena Jetelová. Pro ní je židle symbolickým a stěžejním dílem. Židle, která je i stěžejním kusem nábytku a symbol domova. Dokonce i v situaci, kdy se stěhujeme, přinášíme do nového prostoru v první řadě židli. I když většinou tu, která má své dobré časy už za sebou, ale stále slouží alespoň ke krátkému odpočinku. Židli jako fikci domova nebo jako spojení s prostorem můžeme postavit kdekoliv.

Na Klenové je to podoba židle, která jakoby vyšplhala na zeď. V denním světle se její bílý povrch popsaný Einsteinovými vzorci odráží od zčernalých hradebních zdí a v noci konce nohou září jako startovací světla kosmické lodi, chystající se na pouť vesmírem.

Než vstoupíme do areálu krásného sídla, řekneme si něco o historii místa. Hrad byl založen ve 13. století rodem, který si poté dal ke jménu přídomek z Klenové. A měl ho v majetku až do počátku 16. století. Jedním z významných majitelů byl Přibík z Klenové, významný válečník, který za husitských válek obsadil Stříbro, zásoboval obleženou Plzeň, podílel se na mnohých bojových akcích.

K jeho osobě se též váže smutná pověst. Podle ní roku 1447 zajal dva polské mnichy, kteří cestovali do Bavor. Vedlo ho k tomu podezření, že do Říma nesou zprávy zaměřené proti kališnickému biskupovi Janu Rokycanovi. Krutě je mučil a posléze – aby mučení nevyšlo najevo – je nechal umorit hladu v hradním vězení. Podle pověsti je tak prý na hradě od té doby noc co noc slyšet jejich nářek.

Na Klenové se zřejmě narodil i Kryštof Harant z Polžic a Bezdruzic (1564–1621), politik, spisovatel, cestovatel a hudební skladatel. Rodiče ho asi znají hlavně jako cestovatele, o kterém se učili na střední škole. Jeho nejznámější cesta – mírová mise – vedla přes Bavorsko a Tyroly do Itálie, dále na Krétu, Kypr, do palestinské Jaffy (dnešního Tel Avivu), Jeruzaléma a poté do Egypta. Popsal ji v cestopise *Putování aneb Cesta z království Českého do města Benátek*, jednom z nejslavnějších děl českého písemnictví.

Jmenuje se někdo z vás Harant? A víte, co znamená slovo harant? Určitě ne, protože nikdo takový tady s námi teď není, že? :)

Slovem harant totiž označujeme dítě, které je nevychované, drzé, nezvedené a hlučné.

Nebo je zde také jiné vysvětlení. Současní etymologové nadávku harant nedávají do souvislosti s českým rodem Harantů. Podle první z nich slůvko harant vzniklo přidáním koncovky NT ke starému citoslovci hara, což byl bojový pokřik. Podle druhé harant pochází z nářečního hadrabant, které je z původem německého drabant či trabant, tedy člen tělesné stráže, dnes bychom řekli bodygárd.

Haranti z Klenové nejspíš žádní nevychovanci nebyli. Kryštof se ovšem zapojil do protihabsburského povstání v letech 1618 až 1620 a po porážce na Bílé hoře byl spolu s dalšími pány a měšťany na Staroměstském náměstí roku 1621 popraven. Takže pro Habsburky asi trochu harant byl.

A hele, tady už se někdo ošívá, že chce další hádanku. Tak jdeme k bráně a další vyprávění si necháme až za ni.

Podívejte se nad vstupní bránu. Kolik napočítáte dělových koulí. Vynásobte jejich počet číslem tři.

4. Napište výsledek.

Nyní se podívejte na cedulku napravo vedle brány. Vidíte na ní lva, dva pruhy, rotundu a ještě jedno zvíře. Ne, nešálí vás zrak!

5. Jak se jmenuje zvíře?

Toto zvíře je ve znaku Plzeňského kraje jako vzpomínka na epizodu z husitských válek. Tehdy Plzeňané při výpadu proti vojskům obléhajícím město ukořistili velblouda, kterého husité obdrželi darem od polského krále.

Proč zrovna tento dar a jak se exotickému zvířeti na Plzeňsku líbilo, nám není známo. :) Asi moc ne.

Jak se jmenuje podobné zvíře s jedním hrbem?

Vstupujeme do hradu první bránou. Ukážeme vstupenky a můžeme vyrazit na obhlídku.

Po bitvě na Bílé hoře se na hradě střídali cizáci, kteří k místu neměli žádný vztah. Klenová pozvolna upadala. V roce 1737 už je v listinách označována jako zřícenina.

Své si prožila za vlastnictví hraběte Eduarda Stadionu z Thannhausenu. Ten ruinu koupil v roce 1832 a nechal ji upravit. Obnovil velkou věž, vybudoval spodní příchozí bránu, na místě jižního opevnění nechal postavit nový zámek. Jenže ho to stálo tolik peněz, že už po šesti letech musel milovanou Klenovou prodat. Hrad koupil z romantických pohnutek. Vedla ho k tomu zmínka o jakémsi slavném hradu v Rukopisu zelenohorském. Což měly být prastaré pergameny z 8. až 9. století s básní o kněžně Libuši, jakoby náhodně nalezené na zámku Zelená hora nad Nepomukem. Byly to ale padělky, falzifikáty sepsané tehdejšími literárními činnými vlastenci k oživení národního uvědomění Čechů. Že má jako český národ slavnou minulost... Hrabě Stadion na tuhle vějičku skočil jako moucha na mucholapku. Vysnil si, že je zmíněným prastarým hradem právě Klenová, a byl přesvědčený, že se jejím vzkříšením z ruin proslaví...

Neproslavil, zbankrotoval.

Co bylo s hradem a zámkem dále?

Po Eduardu Stadionovi vlastnil hrad již zmiňovaný Felix Heintscheln. Heintscheln a jeho manželka Johanna byli poslední stálí obyvatelé zámku na Klenové. Johanna se po smrti vdala po druhé, za Antonína Snížka, se kterým měla další děti, mezi které bylo rozdělené panství i pokoje. Většina rodiny Snížkových přebývala již pouze ve Vile Paula a zámek se postupem času stal neobyvatelným. Lépe řečeno, ve Vile se bydlelo lépe, než na hradě. Maminka Vilmy, Anna Vrbová rozená Snížková, se s rodinou přestěhovala do Kutné Hory a na Klenovou jezdila Vilma za prarodiči v létě. Jako malířka na Klenové také našla mnoho inspirace pro svoji tvorbu. V roce 1951 došlo k zestátnění majetku rodiny Vrbových. Místnímu JZD připadnul statek a přidružené budovy do správy. Zámek od 50. let velice chátral a před úplným úpadkem ho zachránil až malíř Vladimír Levora, kterému se v roce 1963 podařilo iniciovat vznik galerie pod širým nebem a instalaci obrazů v zámku (Okresní galerie Klenová byla založena v roce 1964). Malířka Vilma Vrbová Kotrbová sice dostala v restituci majetek zpět, ale šlechetně ho odkázala i s několika svými uměleckými díly galerii, která od roku 1964 na klenovském zámku fungovala.

Za hradbami hradu Klenová se nacházejí dvě nádvoří. Uvnitř i vně hradu uvidíte řadu velkých plastik, obrazy najdete v zámku. V rytířském sále jsou fresky Josefa Navrátila.

Na prvním hradním nádvoří je parčík, ve kterém roste několik krásných stromů. Zkuste najít jinan dvoulaločný, buk lesní červenolistý a štědřenec odvislý. Nebo jste na stromy dřeva? :)

Ted' vyhledejte sochu svatého Václava v mírně nadživotní velikosti. Kdo ho vidí?

Socha světce zaujímá elegantní vzpřímený postoj, levou rukou se opírá o (dnes už chybějící) kopí. Václav je oděn v kroužkové košili sahající do úrovně kolen, plášť má vepředu sepnutý sponou. Jeho opasek zdobí ornament ve tvaru čtyřlístku, který vidíme také na sponě pláště. Na sponě je vyobrazena svatováclavské orlice.

Co má Václav na hlavě?

Zkuste se postavit jako on a představte si, že na minutku vládnete všem Harantům na hradě. :)

Projdeme i druhou bránou. V jejím patře se nachází kaple, kterou si pro své modlitby nechal postavit hrabě Eduard Stadion. Jak už víme, asi se modlil málo, protože dopadl, jak dopadl.

Jsme na druhém nádvoří.

Zde se z hradu zachovala hranolovitá věž nazývaná Harantova a trojkřídlý palác s arkýřovou kaplí. Jdeme se podívat do věže. Vidíte, co tu zbylo koulí? Mají všechny stejnou barvu?

Najděte na dřevěném trámu mosaznou tabulku s nápisem HRANOLOVÁ VĚŽ.

6. Opište slovo pod tímto nápisem.

(pokud je ve slově písmeno CH, tak ho napište do jednoho políčka)

Jdeme se do věže podívat. Až budete stoupat, všimněte si, jak jsou okýnka zvenku zarostlá popínavým břečťanem. Úplný zelený vetřelec!

Zdejší hladomorna pochází ze 13. století, je tady tím pádem od samého počátku výstavby hradu, který vznikl ve stejném století. Je hluboká 10 m a údajně v ní byli umučeni dva polští mniši, jak jsme si už říkali. Ale určitě i spousta dalších nebožáků, o kterých ale nevíme.

V současnosti do ní lidé vhazují mince. Kdo hodí, tomu se prý splní přání, které zrovna v duchu vysloví. Tak to třeba zkuste. Ale za nic neručíme. A protože desetníky dávno neexistují, raději si přání dobře rozmyslete, ať rodiče nezbankrotují jako hrabě Stadion.

Co si budete přát? :)

Obec Klenová, kterou vidíte z vyhlídky, byla založena nedaleko hojně využívané obchodní stezky, jež vedla údolím Úhlavy od Klatov k Železně Rudě a dále do Bavorska. Hrad nad obcí patřil se sousedními Pajrekem a Komošínem do soustavy pohraničních pevností, jež dohlížely na bezpečný průchod kupeckých karavan. Věže Klenové poskytovaly perfektní rozhled po širokém okolí, a tak posádka dobře věděla, co se kde šustlo.

Pokud místo pro stavbu svého sídla páni z Klenové vybírali podle výhledů, nemohli si vybrat lépe. Jižní obzor lemuje šumavský hřeben, jenž začíná Prenetem a přes Mústek pokračuje k Pancíři. Na česko-bavorské hranici vystupuje charakteristický dvojrchol Ostrého. Více na západ prozradí věže bavorský Hohen Bogen, proti kterému se na naší straně tyčí majestátní Čerchov. Při pohledu do vnitrozemí jsou vidět Klatovy.

Z věže také zahlédnete sochu rytíře, ke které zamíříme, až se pokocháme. :)

Rytíř z černě patinovaného bronzu stojí na břiše zabitého draka. Hlava saně vypadá trochu jako maska z hororových filmů, že?

Vzadu vpravo dole na noze draka je nápis: *TATO SOCHA / RYTÍŘ S DRAKEM / BYLA ZHOTOVENA / U PŘÍLEŽITOSTI 10. VÝROČÍ / ZNOVUSHLEDÁNÍ STARÉ PARTY / ROKU 1995 DÍKY OSVÍCENOSTI / GALERIE U BÍLÉHO JEDNOROŽCE / AUTOR SOCHY JAROSLAV RÓNA / LIL VACEK CIZ. PEŠEK*

Víte, kdo patří do STARÉ PARTY? Výtvarníci, co už by mohli být vašimi dědečky, či dokonce pradědečky (Zdeněk Lhotský, Čestmír Suška, Aleš Najbrt, Jiří Chlumecký, Stanislav Diviš a Jaroslav Róna). Ale jako rytíři, co si poradí s každou saní, se cítí určitě dodnes.

Přímo v areálu hradu Klenová je studna, která byla vykutána v 15. století ve skalnatém podloží. Je hluboká 48 m a vodu dává dodnes. Zda pitnou, jsme se nedopátrali. To jsme zvědaví, zda ji také najdete. :)

Měli byste, protože to je poslední hledací úkol v areálu hradu.

Až si všechno prohlédnete, vrátíme se k *Oharku ve tmě* a od něj se pěšinkou vydáme směrem doprava.

Začíná druhá část našeho výletu.

Jdeme z mírného kopce, napravo míváme ovocný sad. Pěšinka nás svede na cyklostezku, po které půjdeme asi 5 minut. Pak z ní odbočíme prudce doprava a po vrstevnici budeme vrch Hůrku i hrad obcházet.

Oplocené stráně v okolí hradu jsou na jaře a v létě využívány jako pastviny pro ovce.

U ohradníku leží na zemi kámen ve tvaru srdce. Vidíte ho?

Jak se jmenuje mládě ovce? A jak dělá ovce?

Znáte nějakou písničku o ovečkách?

Třeba: *Beskyde, Beskyde, kdo po tobě ide, černooký bača ovečky zatáčá, černooký bača ovečky zatáčá...*

A cestou ke křížku kolem obřích vyřezaných hlav si můžeme dát ještě jednu:

Ovčáci, čtveráci,

vy jste naši vičku
i tu čočovičku
vy-pá-sli.

To je lež
jako věž
nebyla to vička
ani čočovička,
byl oves.

Copak je to asi vička? :)

Kdo ví, necht' nám napiše na veldo@veldo.cz. My to nechápeme.

V nedávné historii byli na hradě Klenová chováni také pávi. Škoda, už tady nejsou...

Přesto ptáci na hrad nezanevřeli. Hradby využívají jako svá hnízdiště sovy.

Znáte nějaké pohádky, ve kterých poletují sovy? Poradíme, že v jedné z nich jsou oříšky a v druhé zase jeden mladý anglický čaroděj.

Po silnici přicházíme ke křížku.

7. Opište první slovo z nápisu na něm.

(pokud je ve slově písmeno CH, raději ho napište do jednoho políčka)

Za křížkem odbočíme prudce doprava a pěšinou pomalu sejdem z kopce.

V teplých dnech zde můžeme zahlédnout ještěrku obecnou. Tyhle potvůrky se tu rády vyhřívají.

Ještěrky obecné mají v přírodě spoustu přirozených nepřátel, mezi které patří například lišky, volavky, čápi či užovky. V blízkosti lidských obydlí také kočky či slepice. V nebezpečí je ještěrka schopná upustit část svého ocasu, který se ještě hýbe, aby nepřítel zmašla, a získala tak čas uniknout. Nebojte se, ocásek ještěrkám časem doroste.

Ještěrky od října do dubna spí. Nejčastěji v norách savců, v dírách, pod kořeny stromů či v puklinách ve skalách. V jarních a letních měsících jsou nejčipernější ráno a v podvečer. V České republice je ještěrka obecná silně ohroženým druhem.

Pohádka s ještěrkou nás žádná nenapadá, zato filmů s velkými ještěry je hned několik.

Jak se jmenoval nejstrašnější dinosaur v dějinách? Jeho druhé jméno bylo Rex.

Znáte známý film o dinosaurech? A vzpomínají si rodiče na ten starý od režiséra Karla Zemana? Jak se jmenuje? Cesta do .....

Nalevo vidíme zemědělskou usedlost, napravo o kousek dál úplně zarostlou dopravní značku. Co znamená? :)

Na křižovatce za značkou odbočíme doprava a budeme zase chvilku stoupat. Jinak to zkrátka v šumavském podhůří nejde.

Naštěstí je tu ale alespoň tepleji než třeba v Železném Rudě. Klenová totiž leží pěkně v závětrí, schovaná za šumavskými hřebeny. Díky tomu si její obyvatelé užívají takzvaného fénového efektu. Na území ČR je právě tady asi nejprůkaznější. Důkazem toho je, že tu méně prší teplota vzduchu je vyšší (asi o 0,5 °C v ročním průměru a až o 2 °C v extrémních hodnotách). Stálejší sněhová pokrývka se tu proto udrží jen v nejvyšších polohách (nad 900 m n. m).

Víte, jak se jmenuje nejvyšší hora Šumavy? Plechý.

Se svou výškou 1378 m n. m. nejvyšším vrcholem Šumavy na území České republiky. Absolutně nejvyšší horou Šumavy je však Velký Javor (1456 m n. m.), který leží v Německu 4 km od státní hranice. Plechý je zároveň nejvyšší horou Jihočeského kraje a také rakouské části pohoří Šumava. Hůrka, kterou obcházíme, má ovšem jen 468 metrů. :)

8. Jak se jmenuje nejvyšší hora ČR?

Celé zdejší podhůří je zalesněné převážně smrkem, v nižších částech i smíšenými lesy s bukem. Výchozími místy jsou pro

tisícimetrové vrcholy města Prachatice a Český Krumlov.

Možná vám okolí připomíná vojenský prostor. Nepletete se. Třicetihektarový pozemek býval noční můrou vojáků základní služby několika generací. Armáda ho využívala k výcviku pozemního vojska ještě před 20 lety. Patřily k němu objekt s řídicí věží, bytovka a několik dalších spíše podivuhodných staveb.

Vidíte betonové zábrany?

Místa, kterými procházíme, si filmaři vybrali jako kulisy pro jeden známý český film – *Copak je to za vojáka...* Režisér Petr Tuček si roku 1987 jako místa natáčení vybral zejména lokality v Plzeňském kraji, a tak se většina štábu přesunula do Klatov a okolí. Ve filmu tak můžete poznat nejen přírodní scenérie v okolí Klenové, ale také klatovský masokombinát, v němž se při cvičení schovával jeden z paraganů. Dokonce i klatovské sídliště. Řeka, ve které plave neúnavný výsadkář, je ovšem Berounka u Karlštejna.

Když jsme u těch řek... Berounka vzniká soutokem hned čtyř. Věděli byste, jak se jmenují?

Na tuto otázku by mohli znát odpověď už i školáčky. Pokud ne, pomůžou rodiče.

Hlavně aby to nedopadlo jako u nás doma. Naše nejmladší do písemky napsala, že Berounka vzniká soutokem Temže, Ústavy, Úplavy a Radbůzy... A byla z toho pětka z vlastivědy :)

9. Jak se jmenuje město, ve kterém vzniká Berounka?

Zdejší nejblíže vodním tokem je řeka Jelenka, která protéká zhruba kilometr jihozápadně od hradu Klenová. Na našem výletě ji však nepotkáme. Vojáky už také ne.

V každé správné pohádce však nějaký voják je. Třeba v té, která se jmenuje *Tři veteráni*.

Jak se jmenovali vysloužilí vojáci? Byl to Bimbác, Pankrác a .....

10. Doplňte jméno veterána.

Pěšinka nás kolem dalších uměleckých děl přivede po okraji lesa až na silnici. Po ní to je směrem do kopce k Býkovi už jen pár desítek metrů. Jste v cíli!

Copak to na vás kouká z tajenky? :)

Tvor, kterého jsme si vypůjčili z názvu Galerie U Bílého jednorozce. Právě v této galerii, která se nachází na klatovském náměstí, pořádá výstavy Galerie Klatovy / Klenová.

Tento bájný tvor je obvykle zobrazován v podobě bílého či černého koně či (v minulosti i antilopy) s jedním nápadně dlouhým rohem uprostřed čela. Od křesťanského středověku je jednorozec považován za symbol síly, čistoty, života, štěstí, krásy a panenství. Symbolika jednorozce se objevuje již po dlouhá staletí. Přesto neexistují důkazy, že tento tvor skutečně žil. Mezi šamany se říká, že jednorozec plní přání duše, neboť pochází z říše andělů. Proto asi to bílé zbarvení. Roh samotný je považován za znamení nejsilnější energie.

Máte vyluštěno. Doufáme, že kus jednorozčí energie zbyl i vám. Teď už stačí zajít do pokladny pod hradem, kde jste si kupovali vstupenky, a vyzvednout si dáreček. Hezky za něj poděkujte, my děkujeme také. Samozřejmě ne za dáreček, ale za pomoc s výletem a jeho poskytnutí všem výletníkům ZDARMA.

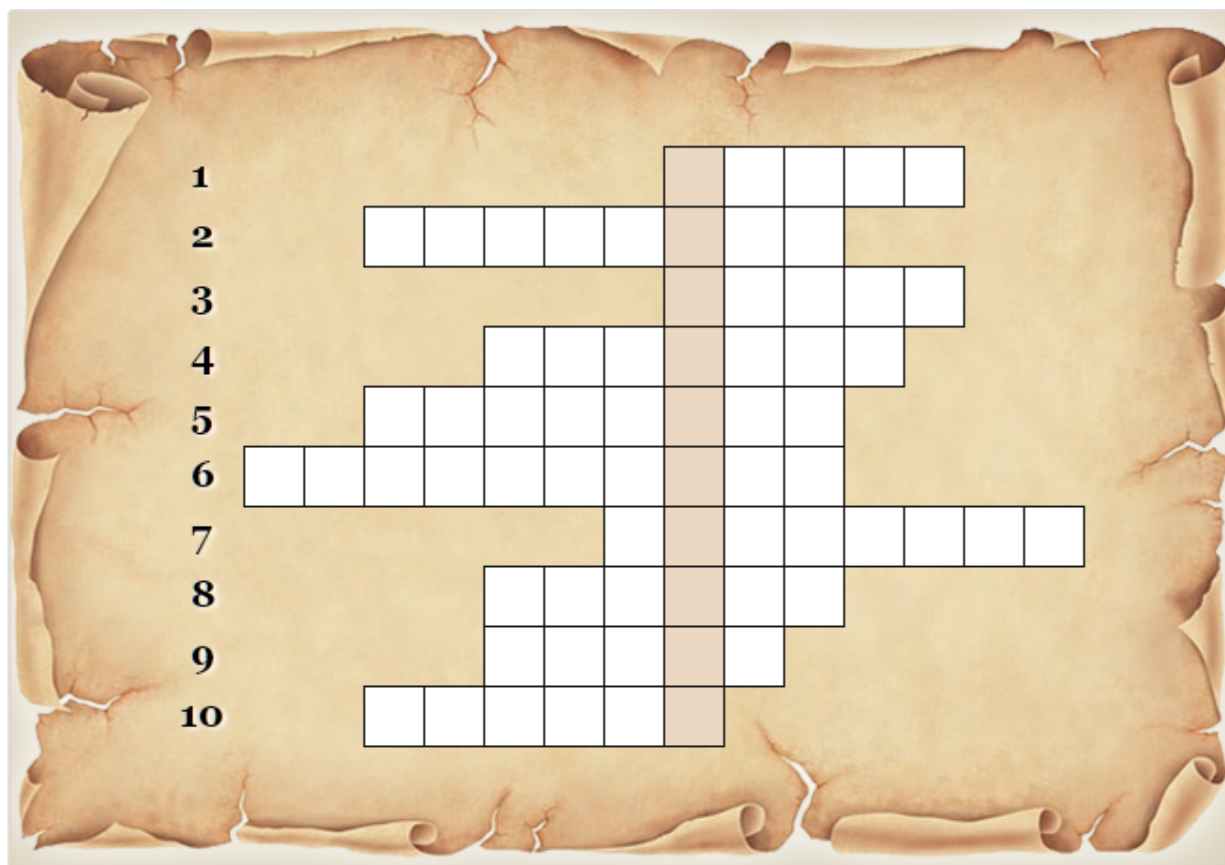
Doufáme, že se vám dnešní výlet s tajenkou líbil, přejeme šťastnou cestu domů a těšíme se zase někdy na našich tajenkových trasách na viděnou!

V textu byly použity mj. texty z webu: <https://www.gkk.cz>, www.socharstvi.inf, <https://www.toposumavi.cz/posumavi/>.

Otázky k tajence

---

1. **Opište první číslovku.**
2. **Opište první slovo třetího řádku.**
3. **Jak se jmenuje materiál?**
4. **Napište výsledek.**
5. **Jak se jmenuje zvíře?**
6. **Opište slovo.**
7. **Opište první slovo.**
8. **Jak se jmenuje nejvyšší hora ČR?**
9. **Jak se jmenuje město, ve kterém vzniká Berounka?**
10. **Doplňte jméno veterána.**

A co můžete vyhrát?

Tajenku posílejte na e-mail veldo@veldo.cz. Můžete ji také poslat ve zprávě na náš Facebook "Velká dobrodružství". Každý měsíc vylosujeme jednoho z výletníků, kterému pošleme našeho **Lumpardíka z podhradí**. Vždy připojte celé jméno, adresu a také kód výletu.